

GENTSE PROFESSOREN IN DE RECHTEN EN DE LETTEREN

R.C. Van Caenegem

Deel 4 Professoren-collega's (1960 – 1992)

In 1951 kwam een einde aan mijn studententijd. In 1948-50 had ik de jaren van de licentie Geschiedenis doorgemaakt, essentieel met het schrijven van mijn verhandeling. De weinige cursussen van die tijd waren gegeven door professoren wier beeld ik reeds heb geschetst, Ganshof, Strubbe, Van Werveke en De Bruyne.

Nu komt de periode aan waarin ik zelf lesgever werd en kan ik mijn blik richten op mijn collega's in de Faculteit Rechten en Letteren in de jaren 1960-92. Ze waren zeer talrijk en ik zal me beperken tot de meest markante figuren die ik persoonlijk echt heb leren kennen.

PAUL GHYSBRECHT

Paul Ghysbrecht (1927 – 1998) studeerde geneeskunde (psychiatrie) te Gent en te Leiden en filosofie te Tübingen. In 1958 werd hij docent aan onze Rechtenfaculteit, waar hij Psychologie gaf in de eerste kandidatuur Rechten. In 1965 werd hij titularis van de leerstoel voor Gerechtelijke en Sociale Psychiatrie. Ghysbrecht was een flamboyante figuur - steeds met een vlinderdas. Hoewel helemaal geen rechtsgeleerde, was hij acht jaar (1984-92) - gekozen en steeds weer herkozen door de Faculteitsraad – decaan van de Rechtsgeleerde Faculteit. Rechters en advocaten hebben me gevraagd hoe dit te verklaren was. Het antwoord op die vraag is niet eenduidig en er zijn een aantal invalshoeken. Ghysbrecht was sinds 1955 wetsdokter-expert in psychiatrie en psychologie. Hij was een graag geziene en gezaghebbende expert bij de rechtbanken in moordzaken. Geen moord greep plaats zonder dat hij – overdag of 's nachts – dadelijk ter plaatse kwam om daders, nabestaanden en getuigen te ondervragen. Zijn contacten met recht en gerecht waren talrijk en belangrijk. Als politicus en volksvertegenwoordiger voor Oudenaarde van 1974 tot 1977,

ook jarenlang gemeenteraadslid van die stad, wist hij populariteit te verwerven en beloften te doen. Hij was ook een goede decaan-voorzitter van de vergaderingen van de Faculteitsraad en heeft als lid van de Raad van Beheer van de Universiteit van 1985 tot 1992 veel verkregen voor de Faculteit m.b.t. kredieten en bouwwerken. Men vergete ook niet dat vele professoren-juristen een advocatenkantoor beheerden en er weinig voor voelden lange perioden zonder enige vergoeding een Faculteit te runnen en in de Raad van Beheer te zetelen. Ook was Ghysbrecht er niet afkerig van sommige stemgerechtigde leden van de Faculteitsraad onder druk te zetten om voor hem partij te kiezen als er weer een decaan moest worden aangeduid. Zo heeft Françoise Thomas, dochter van de bekende professor Thomas, zich hierover beklaagd bij haar diensthoofd, Professor Jules Dhaenens, die in volle zitting van de Raad decaan Ghysbrecht hierover heeft geïnterpelleerd, op de toon van een requisitoir (hij was parketmagistraat geweest en openbaar aanklager). Ghysbrecht liet deze filippica onverstoord over zich heengaan en werd prompt – tot mijn verbazing – opnieuw verkozen.

Mijn relatie met Paul Ghysbrecht was vriendschappelijk. We waren in hetzelfde jaar geboren, rond dezelfde tijd in de universitaire carrière gestapt en zijn op hetzelfde moment, 1 oktober 1992 emeritus geworden. Ooit heb ik een plan van hem gedwarsboomd, toen hij aan het reeds zware pakket van de 2de kandidatuur Rechten nog een nieuwe verplichte cursus wilde toevoegen. Hij heeft het me niet kwalijk genomen. Integendeel, decaan Ghysbrecht heeft aan de studierichting Rechtsgeschiedenis – niet de core business van de Faculteit – een goede dienst bewezen door een administratieve kunstgreep (in het midden van de zomervakantie, toen mogelijke dwarsliggers op reis waren, maar de decaan was op post).

Ik zei reeds dat hij ook actief was in de lokale en nationale politiek. Als verkozene van Oudenaarde wachtte hij 's avonds in het station de pendelaars op die van Brussel terugkeerden om een pint te gaan drinken. Ook ging hij naar alle begrafenis en sprak er een hartelijk woord. Toen hij wilde herkozen worden, hing hij affiches uit met zijn portret en de woorden “Ghysbrecht denkt aan u”. Aanhangers van zijn tegenstrever, Jan Verroken, plakten daar 's nachts een boodschap bij “En hij komt naar uw begrafenis”. Oudenaarde was geamuseerd, maar Ghysbrecht werd niet herkozen.

Als professor was hij een groot succes. Zijn lessen, in het groot Auditorium op de Blandijnberg, waren theatrale voorstellingen, met Ghysbrecht als ster. Hij maakte grappen, toespelingen op de actualiteit en sprak de studenten direct aan. Er werd gezongen en geapplaudisseerd. Men vertelt dat hij eens een gans heeft meegebracht die rondfladderde in het Auditorium, terwijl de studenten het dier trachtten te grijpen (het doet me denken aan *Chasing the*

mallard in All Souls College in Oxford). Studenten van andere faculteiten kwamen naar de Blandijnberg omwille van de *grand guignol*.

Op het examen ging het er minder prettig aan toe. De ondervrager kon wispelturig overkomen en soms extreem laag kwoteren. Er ontstond rond zijn persoon een weefsel van legenden. Zo zou hij van een tafel zijn gesprongen en dreigend naar een student zijn gestapt, waarop deze zijn revolver trok: hij was een officier van de Rijkswacht die Rechten studeerde. Op een andere dag legde de Professor een geldstuk op tafel en vroeg aan de student hoeveel het er waren. Die antwoordde natuurlijk dat het er één was, maar toen Ghysbrecht volhield dat het er twee waren, zei de examinandus: “Als het zo is, neem ik dit geldstuk en het andere is voor u”. Ghysbrecht vond dit zo een gevatte repliek dat hij de jongen een onderscheiding gaf. Decaan Ghysbrecht had goede internationale contacten. Zo verleende de Universiteit aan de Franse Minister van Justitie, Badinter, een eredoctoraat op Ghysbrechts initiatief en wegens diens inzet voor de afschaffing van de doodstraf in zijn land. Mijn collega was teleurgesteld toen de Fransman op die Dies Natalis verstek moest geven.

In zijn laatste jaren is Ghysbrecht droevig weg gedeemsterd en op 11 juni 1998 overleden.

BOUDEWIJN BOUCKAERT

Boudewijn Bouckaert (1947 -) behoort tot een jongere generatie. Hij behaalde de graad van geaggregeerde van het hoger onderwijs te Gent in het academiejaar 1980-81. Ik heb hem leren kennen toen we samen zaten in de Raad van de Faculteit, hij als verkozen vertegenwoordiger van de assistenten en ik als docent. Later zaten we er nog samen als leden van het onderwijzend personeel. We maakten dan ook deel uit van de examencommissie van de 2de kandidatuur Rechten. Ik ben er steeds onder de indruk geweest van zijn gematigde en redelijke standpunten (vond ik ze redelijk omdat ze met de mijne overeenstemden?). Ik apprecieerde ook de positieve wijze waarop hij de “aanvragen van studenten” (een vast punt op de agenda van de Raad) behandelde en vaak bepleitte (soms tegen een sceptische vergadering in). We schoten goed met elkaar op en trokken meestal aan hetzelfde touw. Hij had een enthousiast karakter en keek positief aan tegen het leven, dat hem nochtans de slagen van het noodlot niet heeft gespaard. De hoge kwaliteit van zijn wetenschappelijk werk staat buiten kijf. Zijn boek over de Exegetische School uit 1981 is een standaardwerk, dat ik nog regelmatig consulteer. Zijn kritische studies over het Hof van Cassatie zijn van blijvende waarde. Zijn eruditie werd beloond met een benoeming, in 2005, tot de Erasmus Chair bij de Law School van

Harvard University en bekroond met een Festschrift bij zijn emeritaat. Boudewijn was echter te multidimensionaal om zich tevreden te stellen met schrijven en doceren. Het leven van een kameergeleerde was niets voor hem. Hij wierp zich met hart en ziel in de politiek, want de res publica lag hem nauw aan het hart. Als assistent van Willy Calewaert (over wie meer later) had hij wellicht sympathie voor het socialisme, maar het is als volbloed liberaal dat hij door het leven is gegaan. Hij werd een theoreticus van het liberalisme, met uitgebreide internationale, vooral Amerikaanse, contacten. Hij voegde de daad bij het woord en richtte te Gent een liberale think tank op, Nova Civitas, waar werd gediscussieerd en geluisterd naar voordrachten. Ik herinner mij o.m. een meeslepend exposé van Aimé Desimpel, een bekende liberale zakenman uit Kortemark. Op die levendige avonden werd Boudewijn omcirkeld door knappe jonge vrouwen. Het is niet bij studie-avonden gebleven, want mijn collega heeft ook in het Vlaams Parlement gezeteld, weliswaar niet voor de Liberale Partij, maar voor de Lijst De Decker. Hij heeft er flink werk geleverd in de Commissie voor Onderwijs.

In de Faculteit was hij vele jaren Voorzitter van de Groep Metajuridica, die de Grondbeginselen, de Rechtsfilosofie en de Rechtsgeschiedenis omvatte. Hij had zelf in het Ten Geleide van zijn aggregaatsproefschrift gesproken over “de vruchtbare samenwerking van rechtshistorici en rechtsfilosofen”. Onze vriendschappelijke samenwerking behoort tot de beste herinneringen aan mijn tijd in de Rechtsfaculteit.

JEAN LIMPENS

De volgende hoogleraar in mijn portrettengalerij, Jean Limpens (1910 – 1979), brengt ons in rustiger vaarwater, want zijn loopbaan was klassiek en rimpelloos. Hij werd doctor in de Rechten in 1934 en geaggregeerde van het Hoger Onderwijs op zijn verjaardag, 24 december 1942 (terwijl het VIe Leger onder maarschalk Paulus te Stalingrad zijn laatste strijd streed). In november 1944 werd hij docent te Gent. Het was het begin van een omvangrijke leeropdracht, met als hoofdvak de cursus Verbintenissen in de 1ste licentie Rechten. Zijn wetenschappelijk oeuvre was uitgebreid, met o.m. een opmerkelijke bijdrage in de in Tübingen verschenen *International Encyclopedia of Comparative Law*.

Hij was de bezieler van het Interuniversitair Centrum voor Rechtsvergelijking te Brussel, uitgerust met een voortreffelijke bibliotheek. Buitenlandse geleerden hielden er lezingen, o.m. over Engels recht, waarvan ik me sommige, ten tijde van het voorzitterschap van Walter Ganshof van der Meersch, nog goed

herinner.

Limpens was in zijn tijd de geleerdste civilist en comparatist van de Faculteit, maar tegelijkertijd ook haar eenvoudigste en minzaamste lid. Zijn voorkomen was rustig en voornaam, steeds goedgeluimd en toegankelijk: nooit heb ik een onvriendelijk, laat staan boos woord van hem gehoord. Hij was nochtans lid geweest van het verzet, met de graad van Luitenant-Kolonel van de inlichtings- en actiedienst van het verzet. Hij was drager van de King's Medal for Courage. Met doodsverachting had hij de frontlijn doorkruist vermomd als Duits officier om inlichtingen te verzamelen voor de geallieerden. Zijn avontuurlijke geest had hij reeds als jongeman vertoond door na zijn humaniora de wereldzeeën te bevaren om een mensheid te leren kennen die verschilde van wat hij in de Griekse, Latijnse en Franse literatuur op school had ontmoet. Van Geschiedenis had hij geen kaas gegeten. Hij heeft het bestaan om de eerbiedwaardige *Ordonnances des roys de France* uit de centrale universiteitsbibliotheek te laten overbrengen naar zijn decanaal bureau (1954-1956), niet om ze te raadplegen, maar om de mooie, met goud getooide in-folio's als versiering te gebruiken voor zijn eerder kaal lokaal (zoals ik ontdekte toen ik de collectie in de centrale bibliotheek wilde raadplegen). Toch waren wij goed bevriend, mede omdat we alle twee op het Sint-Barbaracollege hadden school gelopen (hij was retorica 1928 en ik 1946) en herinneringen uitwisselden.

In bizarre omstandigheden heeft hij mij een sprekend bewijs geleverd van zijn vertrouwen in mijn oordeel. Toen ik hem tijdens een eerste examenzittijd ontmoette, vertrouwde hij mij toen dat hij al zijn examenpunten van de cursus Verbintenissen in de 1ste licentie had verloren nog voor hij ze aan de pedel had overgemaakt. Wat een ramp! Wat kon nu gebeuren? Al die jongens en meisjes doen terugkomen om hun ondervraging over te doen was niet menselijk. Naar de deliberatie gaan met lege handen was beschamend en hoe kon hij dan diploma's ondertekenen dat de studenten zijn vak kenden? Iedereen zonder meer "op voldoende wijze" geven zou argwaan wekken en niet fair zijn voor de goede studenten. Limpens had een spitsvondige oplossing bedacht en had, zo vertelde hij mij, doodgewoon mijn punten van het vorige jaar, de tweede kandidatuur, voor zijn huidige studenten overgenomen. Hij was met zijn/mijn punten naar de deliberatie gegaan, waar niemand onraad rook. Hij was overtuigd dat wie van mij goede punten kreeg een goed student was, en omgekeerd.

Jean Limpens was vrijmetselaar en ik kon me deze voorname, hoffelijke man goed voorstellen als een plechtstatige priester van Isis en Osiris. Hij is op 27 maart 1979, in zijn 68ste levensjaar overleden. De Faculteit verloor één van haar meest eminente professoren.

WILLY CALEWAERT

Willy Calewaert (1916 – 1993) was politiek bevlogen en had, naar men mij heeft verteld, als jongeman gestreden in de Rode Brigade in de Spaanse burgeroorlog. Hij was een leidende figuur van de Socialisten te Antwerpen, zijn geboortestad. Hij studeerde Rechten in Gent (kandidaat), Brussel (doctor) en opnieuw in Gent (geaggregeerde voor het Hoger Onderwijs). In 1958 werd hij te Gent docent, belast met de cursus Natuurrecht in de kandidatuur.

Hij maakte een dynamische, stijlvolle indruk en sprak zeer keurig Nederlands (met een licht Hollands accent). Hij sloeg de Faculteit met verbazing door het groot aantal functies die hij cumuleerde: een ware kampioen. Hij was professor aan de Gentse Rechtenfaculteit, Voorzitter van de School voor Criminologie aldaar, doceerde aan de Rijkshandelshogeschool en de Universitaire Instelling te Antwerpen en was ook hoogleraar aan de Vrije Universiteit Brussel. Hij runde een advocatenkantoor in zijn vaderstad en was Senator van 1968 tot 1981 en Minister van Nationale Opvoeding en Minister van het Openbaar Ambt. Hij zetelde ook vijf jaar in het Europees Parlement. Zijn collega's vroegen zich af hoeveel hoofden hij had en of hij ooit sliep.

Met de gevolgen van die overbelasting kreeg ik, als voorzitter van de examencommissie van de 2de kandidatuur Rechten, te maken want, wanneer mijn collega na een nacht vergaderen in de Senaat in Brussel om 8u 's morgens te Gent begon te ondervragen, kreeg ik telefoontjes van verontwaardigde vaders dat Professor Calewaert die morgen verward was overgekomen en zelfs in slaap was gevallen. Ik beloofde dit met hem aan te kaarten, wat ik dan ook deed, waarop hij mij, beleefd als altijd, verzekerde dat hij alles in orde zou brengen (door, vermoedde ik, de problematische quoteringen naar boven aan te passen).

Elk jaar stond op de agenda van de Raad van Beheer van de Universiteit, waar ik zetelde van 1973 tot 1977, een punt "cumul". Hier werden de aanvragen van collega's met nevenwerkzaamheden onderzocht, die steevast verklaarden dat ze de toegelaten twee halve dagen per week aan hun nevenactiviteit hadden besteed. Dit werd met een korreltje zout bekeken, zelfs wanneer een voorzitter van een Raad van Bestuur in de media had geklaagd dat hij voor een volle week werk slecht werd betaald en hij ons verklaarde slechts twee halve dagen daar bezig te zijn. Maar met Willy Calewaert was de maat vol, zelfs overvol en we besloten plichtsbewust zijn dossier voor te leggen aan de Minister van Nationale Opvoeding met het oog op een eventuele ingreep. Dit was echter een lachertje want de Minister van Nationale Opvoeding was... Willy Calewaert. Toen we hem in de Raad van Beheer verzochten zijn advocatenpraktijk af te bouwen, beloofde hij prompt het nodige te doen, maar een jaar

later bleek hij nog twee stagiairs te hebben bij aangeworven. Daarover onder-
vraagd antwoordde hij doodleuk dat hij dit had gedaan om zijn praktijk des te
vlugger stop te zetten (in 1982 heeft hij dit inderdaad gedaan). Ik heb me soms
afgevraagd of hij, als Minister van het Openbaar Ambt, misschien maatregel-
en heeft genomen tegen ontoelaatbare cumul.

Op 30 oktober 1993 is Professor Calewaert, in zijn 77ste levensjaar, overleden
na een hartaanval in zijn auto op de ring rond Brussel.

WILLY DELVA

Willy Delva (1921 – 1980) werd te Gent doctor in de Rechten in 1944 en
geaggregeerde van het Hoger Onderwijs in 1952. In 1953 werd hij docent in
de Faculteit Rechtsgeleerdheid waar hij o.m. de “grote cursus” gaf over “De
algemene grondbeginselen van het recht” in de 1ste kandidatuur Staats-,
Sociale en Economische Wetenschappen en in de 1ste kandidatuur Rechten.
Wanneer ik aan hem denk vloeit als vanzelf het predicaat “voorbeeldig” uit
mijn pen. Hij was een voorbeeldige pater familias, een voorbeeldige hoogle-
raar, een voorbeeldige examiner, een voorbeeldig lid van de Raad van
Beheer van de Universiteit en een voorbeeldige decaan van zijn Faculteit. Wij
waren goed bevriend. Zijn dochter schreef haar thesis over *De fictie in het
oud-Vlaamse recht* in de licentie Geschiedenis onder mijn leiding en mijn
dochter studeerde Rechten in de kandidatuur en de licentie bij hem. We zaten
vier jaar lang naast elkaar in de Raad van Beheer van onze Alma Mater, waar
we aan hetzelfde zeel – het professorenzeel – trokken. Dit was nodig want we
waren een minderheid in de Raad, naast (begrijpelijk) vertegenwoordigers van
de assistenten en studenten en (minder begrijpelijk) leden van vakbonden en
politieke partijen. Bij de discussie over de benoeming van een professor
Griekse taal en literatuur, legde een vakbondsman ons uit hoe ze dit soort pro-
bleem aanpakten “in de petrol” (hij kwam uit de petroleumnijverheid). Ik kon
mijn oren niet geloven, maar dat is me daar wel meer gebeurd tijdens nachte-
lijke vergaderingen (van 14.30u. tot 4 u. ’s morgens).

Willy was advocaat geweest en medewerker van Albert Kluyskens en was lei-
der van de pleit oefeningen van de studenten. Hij was welsprekend en ik her-
inner me het voortreffelijk pleidooi in de Raad van Beheer, waar hij argumen-
teerde dat men ten onrechte de vergoeding voor het afnemen van examens had
afgeschaft. Ik dacht daarbij aan een belevens van Henri Pirenne toen hij in
Duitsland studeerde en daar zag hoe studenten de ondervrager betaalden: er
stond een pedel aan de deur van de examenzaal met een zakje, waarbij de
examinandus bij het binnengaan letterlijk zijn “duit in het zakje deed”.
Professor Delva vond het unfair dat hoogleraren met grote aantallen studen-

ten zonder enige vergoeding van einde mei tot begin juli examen zaten af te nemen, terwijl hun collega's die Hindi of Tochaars doceerden na één dag ondervraging reeds van de zeelucht konden gaan genieten. Zijn – alweer voorbeeldig – pleidooi viel bij de regeringscommissaris op dove oren: de examens maakten zonder meer deel uit van het werk van de hoogleraar.

Eenmaal ben ik in aanvaring gekomen met decaan Delva en wel tijdens een deliberatie in de 3de licentie Rechten, waar onenigheid ontstond over het lot van een studente: geslaagd of niet? De discussie werd eindeloos zodat decaan Delva, voorzitter van de examencommissie, de zaak ter stemming legde met als resultaat staking van stemmen. De voorzitter verklaarde zijn – negatieve – stem als doorslaggevend, met een “uitgesteld” als gevolg. Daarop haalde ik echter het examenreglement te voorschijn, dat de Raad van Beheer recentelijk had uitgevaardigd en waaruit ik citeerde “bij staking van stemmen wordt in het voordeel van de student beslist”, waarop de betrokkene alsnog als geslaagd werd geproclameerd. Het was Willy ontgaan dat hij zelf het bewuste reglement had mede goedgekeurd: *quandoque dormitabat et bonus Guilelmus!* (afgeleid van: ‘af en toe slaapt ook de goede Homeros’: zelfs zeer bekwame mensen kunnen zich vergissen).

Op 7 juli 1980 heeft Professor Delva ons – veel te vroeg, in zijn 59ste levensjaar – voorgoed verlaten. Een gerespecteerde en zelfs geliefde hoogleraar was niet meer.

ELIE VAN BOGAERT

Elie Van Bogaert (1919 – 1993) werd te Gent doctor in de Rechten in 1943 en docent in 1949, o.m. belast met het onderwijs in het Volkenrecht. In 1965 werd hij aangesteld tot titularis van de Leerstoel voor Volkenrecht. Ik had hechte banden van vriendschap met hem. We waren alle twee geboren Gentenaars, gingen soms samen mosselen eten in de Donkersteeg en vonden het gezellig naast elkaar te zitten in de Faculteitsraad. Wat ons vooral bond was de belangstelling voor de geschiedenis van het recht. Elie had in zijn studententijd middeleeuwse verdragen van de graven van Vlaanderen met omliggende staatshoofden gekopieerd. Hij deed dit in het Rijksarchief in het Geraard De Duivelsteen (waar men ooit een brief heeft ontvangen geadresseerd aan “de heer Geraard De Duivel, te Gent”). Toen reeds was hij gefascineerd door de internationale betrekkingen. Jaren later zetelde hij in de Senaat (1961-77) in de Commissie van Buitenlandse Zaken. Van 1958 tot 1976 was hij ook socialistisch gemeenteraadslid te Gent.

Toen ik in 1968 belast werd met de cursus Historische Inleiding tot het Pu-

blikrecht in de 2de kandidatuur Rechten, vroeg ik me af hoe deze opdracht in te vullen. Het vak was nieuw, want hoewel de geschiedenis van het privaatrecht reeds lang op het programma stond, was het publiekrecht een nieuwkomer. Elie Van Bogaert begreep mijn probleem en heeft me een uitvoerige nota bezorgd, met een schets van de grote etappes in de ontwikkeling van het staatsrecht: van het tribale en feodale koningschap in de middeleeuwen tot het moderne absolutisme en uiteindelijk de constitutionele en parlementaire grondwetten van onze eigen tijd. Zijn nota getuigde van een grondige kennis en inzicht.

Elie werd gekweld door het drankduiveltje. Dit was een publiek geheim en wel bekend aan de studenten die hem dan ook in de Revue van de Rechten als een farao op een troon plaatsten met in de hand, niet een scepter maar een fles whisky. Er had in zijn bureau een kadertje moeten hangen met een groot oog in een driehoek en de tekst “De student ziet mij, hier drinkt men niet”.

In 1973 moest een nieuwe rector verkozen worden en volgens de beurtrol was de Rechtenfaculteit aan zet. Uit haar rangen stonden twee kandidaten op met een uitgesproken ideologisch profiel. Willy Delva was een nauwe medewerker en beschermeling geweest van C.V.P. senator Albert Kluyskens, die door een katholieke Minister tot rector was benoemd, en Elie Van Bogaert was een leidende figuur in het Gentse socialisme. De in de Aula verzamelde professoren waren diep verdeeld langs de bekende links-rechtse breuklijn. Ook na ettelijke stemronden bereikte geen van de twee kandidaten het vereiste quorum en er gingen stemmen op om uit de impasse te geraken door de keuze van een neutrale consensus-figuur, desnoods uit een andere Faculteit. Zo begon de naam op te duiken van André Devreker, hoogleraar in de Faculteit Economie en door insiders beschreven als een katholieke liberaal. Zijn kandidatuur werd fel gesteund door Professor Lucien De Smet, doctor in de Geografie en licentiaat in de Economie. De kans was groot dat de juristen de boot van het rectoraat zouden missen en ik stelde dan aan Elie en Willy een gentlemen’s agreement voor dat wie het bij de eerstvolgende stemronde minst goed deed zich zou terugtrekken. Ze hadden daar echter geen oren naar. De stemmingen werden hervat met tot voorspelbaar resultaat dat André Devreker rector werd van 1973 tot 1977. Weer werd het spreekwoord bewaarheid: “als twee honden vechten voor een been, loopt een derde er mee heen”.

Op 30 augustus 1993 is Elie Van Bogaert te Gent overleden. Ik blijf hem altijd dankbaar voor zijn goede raad voor mijn onderwijs in de geschiedenis van het publiekrecht.

MARCEL STORME

2018

Marcel Storme (1930 -) werd geaggregeerde voor het Hoger Onderwijs te Gent in 1961 en doceerde er burgerlijk procesrecht. Dit is een belangrijke materie, zoals iedereen weet die ooit een zaak heeft verloren “wegens een procedurefout”, maar het is niet de intellectueel meest begeesterende tak van de rechtswetenschap, tenzij die comparatief wordt bestudeerd. Het is inderdaad boeiend na te gaan hoe landen en civilisaties hun rechtspraak inrichten, als uiting van de *Volksggeist*. Op dat terrein heeft Marcel Storme zijn sporen verdiend. Als lid en voorzitter van de International Association of Procedural Law, onder het motto “Proceduralists of the world unite”, heeft hij alle werelddelen bereisd, lezingen gegeven en conferenties voorgezeten. Hij had zelfs goede contacten met politieke buitenbeentjes als China (ereprofessor aan de Universiteit van Peking) en juridische buitenbeentjes als Engeland (waar men hem verbaasd heeft gevraagd: “What on earth is a proceduralist?”).

Als zoon en schoonzoon van politici was het normaal dat Marcel zich interesseerde voor de *res publica*. Reeds in 1958 werkte hij op het kabinet van Minister van Justitie Pierre Harmel en van 1977 tot 1981 was hij gecoöpteerd C.V.P. senator.

Marcel was een goede vriend. We waren beiden geboren Gentenaars, zaten op hetzelfde Sint-Barbaracollege en gingen bij elkaar aan huis. Mijn vrouw en ik hebben het drama meebeleefd van de ziekte die Marcels jongste zoontje, een klasgenoot van onze eigen jongste zoon, ten grave heeft gedragen: gedeelde smart smeedt nauwe banden.

Marcel zat vol verhalen uit de tijd dat “de wereld zijn schouwtoneel” was, maar hij is niet uitbundig: emotioneel gedrag is hem vreemd en zijn beleefdheid en stoïcisme kunnen soms koel overkomen. Toch heeft hij, bij mijn weten, een keer de vrije loop gelaten aan zijn gevoelens. Nadat hij in de Senaat, over een Vlaamse kwestie, één van de regeringen van Wilfried Martens ten val had gebracht, inviteerde hij uitgelaten enkele intimi op een etentje in een Brussels restaurant om zijn triomf te vieren. Zijn partij heeft het hem niet vergeven. Velen dachten dat hij voorbestemd was om Minister van Justitie te worden, maar dat is niet gebeurd. Hoe men in ons land dat hoge ambt verkrijgt is een verhaal dat zo uit de pen van Alice in Wonderland’s Mad Hatter zou kunnen vloeien.

Met genoegen zie ik hoe Marcel de emeritus nog steeds actief is als reiziger en auteur.